

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความถี่การคลอดของสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ สตรีมีครรภ์เสี่ยงสูง ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สตรีมีครรภ์เสี่ยงสูง ที่เข้ารับการรักษาในหน่วยคลอด และสูติกรรมหลังคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ระหว่าง เดือนมีนาคม ถึง เดือนสิงหาคม 2559 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. อายุ 20 ปี ขึ้นไป
2. ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความเสี่ยงสูงขณะตั้งครรภ์ ด้านอายุครรภ์ หรือสูติกรรม
3. เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 24 ชั่วโมง ขึ้นไป
4. สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้
5. มีความยินดีเข้าร่วมงานวิจัย

เกณฑ์การคัดออกจากการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีภาวะฉุกเฉิน และจำเป็นต้องได้รับการช่วยชีวิตอย่างเร่งด่วน ได้แก่ สตรีมีครรภ์ที่ต้องเข้ารับการรักษาคลอดฉุกเฉิน สตรีมีครรภ์ที่ได้รับการยุติการตั้งครรภ์ และสตรีมีครรภ์ที่กลับมาได้รับการรักษาในโรงพยาบาล

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเปิดตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างตามอำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 อำนาจการทดสอบ (level of power) .80 และการ

ประมาณค่าขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร (effect size) .30 ซึ่งเป็นค่าความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และมีความเหมาะสมสำหรับการวิจัยทางการแพทย์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 85 ราย (Polit, 2010)

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากร โดยใช้สูตร (ยูวดี ฎาษา และคณะ, 2540) ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละโรงพยาบาลใน 1 ปี}}{\text{จำนวนประชากรทุกโรงพยาบาลใน 1 ปี}}$$

คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากแหล่งข้อมูล สถิติสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2557 ของหน่วยคลอด และสูติกรรมหลังคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 527 (สถิติหน่วยคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่, 2557) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ จำนวน 333 ราย (สถิติหน่วยคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่, 2557) ดังนั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 52 ราย และจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ จำนวน 33 ราย รวม 85 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ ลักษณะครอบครัว การวางแผนการตั้งครรภ์ จำนวนครั้งของการคลอด วิธีการคลอดครั้งก่อน การได้รับฟังประสบการณ์เกี่ยวกับการคลอด อายุครรภ์ภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์

2. มาตรวัดความกลัวการคลอด ที่พัฒนาขึ้นโดย เราะห์ และคณะ (Rouhe et al., 2008) เป็นมาตรวัดที่มีความยาว 10 เซนติเมตร ตำแหน่งซ้ายสุดจะตรงกับความรู้สึก “ไม่มีความกลัวการคลอด” และตำแหน่งขวาสุดจะตรงกับความรู้สึก “มีความกลัวการคลอดมากที่สุด” โดยผู้ที่ถูกประเมินจะทำเครื่องหมายบนเส้นตรง ที่แสดงถึง ระดับของความรู้สึกกลัวการคลอดในขณะนั้น ดังนี้

ไม่มีความกลัวการคลอด

มีความกลัวการคลอดมากที่สุด

การให้คะแนน ทำการวัดระยะทางที่ได้มาแทนค่าของความกลัวการคลอด จากเครื่องหมายบนเส้นที่แสดงถึงระดับของความรู้สึกกลัวการคลอด

การแปลความหมาย กำหนดจุดตัดที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 5.10 เซนติเมตร หมายถึง มีความกลัวการคลอด

3. แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ ที่พัฒนาขึ้น โดย สปีลเบอร์เกอร์ และคณะ (Spielberger et al., 1983 อ้างใน คาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา, 2534) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย ชาตรี นนทศักดิ์ สมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ และคาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา มีข้อความที่แสดงถึงความวิตกกังวล จำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความทางบวก จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 และ 20 และข้อความทางลบ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17 และ 18 ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ไม่มีเลย	หมายถึง	ความรู้สึกนั้น ไม่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ
มีบ้าง	หมายถึง	ความรู้สึกนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบเล็กน้อย
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	ความรู้สึกนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบค่อนข้างมาก
มากที่สุด	หมายถึง	ความรู้สึกนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุด

การให้คะแนน ข้อคำถามทางบวก จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 และ 20)

ไม่มีเลย	=	4 คะแนน
มีบ้าง	=	3 คะแนน
ค่อนข้างมาก	=	2 คะแนน
มากที่สุด	=	1 คะแนน

การให้คะแนน ข้อคำถามทางลบ จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17 และ 18)

ไม่มีเลย	=	1 คะแนน
มีบ้าง	=	2 คะแนน
ค่อนข้างมาก	=	3 คะแนน
มากที่สุด	=	4 คะแนน

การแปลความหมาย คะแนนรวมทั้งหมดยู่ในช่วง 20-80 คะแนน คะแนนรวมมาก หมายถึง มีความวิตกกังวลต่อสถานการณ์มาก และคะแนนรวมน้อย หมายถึง มีความวิตกกังวลต่อสถานการณ์น้อย

4. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม ของ จีราวรรณ นิรมิตภาย (2551) ที่พัฒนาขึ้นโดย กฤติกาพร โยโนนาค (2542) จากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ เฮ้าส์ (House, 1981) ซึ่งจีราวรรณ นิรมิตภาย (2551) ได้ทำการปรับปรุงแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม ให้มีความเหมาะสมกับสตรีมีครรภ์ มีข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ของสตรีมีครรภ์ ถึงการได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านทรัพยากร และด้านการประเมินค่า ด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวก จำนวน 17 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3-4 และ 6-19 และข้อคำถามทางลบ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 5 และ 20 ลักษณะของคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนหรือมีความรู้สึกตามข้อความนั้นทุกประการ (76-100 % หรือ ประมาณมากกว่า 3/4)
มาก	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนหรือมีความรู้สึกตามข้อความนั้นเป็นส่วนมาก แต่อาจมีข้อขัดแย้งเพียงเล็กน้อย (51-75 % หรือ ประมาณ 3/4)
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนหรือมีความรู้สึกตามข้อความนั้นปานกลาง และมีข้อขัดแย้งเพียงครั้งหนึ่ง (26-50 % หรือ ประมาณ 1/2)
เล็กน้อย	หมายถึง	ท่านได้รับการสนับสนุนหรือมีความรู้สึกตามข้อความนั้นเล็กน้อย และมีข้อขัดแย้งเป็นส่วนมาก (1-25 % หรือ ประมาณน้อยกว่า 1/2)
ไม่จริง	หมายถึง	ท่านไม่ได้รับการสนับสนุน หรือ ไม่มีความรู้สึกตามข้อความนั้น (0 %)

การให้คะแนน ข้อคำถามทางบวก จำนวน 17 ข้อ (ข้อ 1, 3-4 และ 6-19)

มากที่สุด	=	5 คะแนน
มาก	=	4 คะแนน
ปานกลาง	=	3 คะแนน
เล็กน้อย	=	2 คะแนน
ไม่จริง	=	1 คะแนน

การให้คะแนน ข้อคำถามทางลบ จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 2, 5 และ 20)

มากที่สุด	=	1 คะแนน
มาก	=	2 คะแนน
ปานกลาง	=	3 คะแนน
เล็กน้อย	=	4 คะแนน
ไม่จริง	=	5 คะแนน

การแปลความหมาย คะแนนรวมทั้งหมดยู่ในช่วง 20-100 คะแนน คะแนนรวมมาก หมายถึง ได้รับ การสนับสนุนทางสังคมมาก คะแนนรวมน้อย หมายถึง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามของเนื้อหา (Content validity)

มาตรวัดความกลัวการคลอด แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ และแบบสอบถามการ สนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยไม่ได้ประยุกต์หรือดัดแปลงแก้ไข จึงไม่ได้หาความตรงของเนื้อหา

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ และแบบสอบถามการสนับสนุนทาง สังคม ไปทดลองใช้กับสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย แล้วนำ ข้อมูลที่ได้ ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค กำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ยอมรับได้ คือ .80 ขึ้นไป (Polit, 2010) ซึ่งแบบสอบถามความ วิตกกังวลต่อสถานการณ์ และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และ .97 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อ คณะกรรมการ จริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพิจารณาวิธีการดำเนินการ วิจัยตามหลักจริยธรรมในการวิจัย เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว นำหนังสือพิทักษ์สิทธิเสนอต่อคณะกรรมการ จริยธรรมของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลผ่านคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เมื่อได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนของการ วิจัย และการรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ การบันทึกข้อมูลจะไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทุก อย่างที่ได้จากการวิจัยเก็บรักษาเป็นความลับ ผลการวิจัยนำเสนอในภาพรวม และใช้ประโยชน์ทาง การศึกษาเท่านั้น พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีการบังคับใดๆ และมี เอกสารยินยอมเข้าร่วมในการทำวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ กลุ่มตัวอย่างได้อ่านคำชี้แจงแบบสอบถาม และอธิบายกลุ่มตัวอย่างให้สามารถที่จะตัดสินใจยินยอมเข้า ร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ ในระหว่างการเข้าร่วมการวิจัย หากพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความเครียดหรือ รู้สึกไม่สบายใจ หากเกิดภาวะเช่นนี้ สามารถหยุดตอบคำถาม จนกว่าจะรู้สึกดีขึ้น หรือสามารถข้ามข้อ

คำถามนั้นไปโดยไม่ต้องตอบก็ได้ และหากมีอาการที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสตรีมีครรภ์ หรือทารกในครรภ์ เช่น มีภาวะฉุกเฉิน และจำเป็นต้องได้รับการช่วยชีวิตอย่างเร่งด่วน เป็นต้น จะถูกยกเลิกการเข้าร่วมการศึกษา และสามารถปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล ซึ่งการยกเลิกการเข้าร่วมการศึกษา จะไม่มีผลต่อการรับบริการในโรงพยาบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม และถามถึงความสมัครใจผู้เข้าร่วมงานวิจัย พร้อมลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และหากพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความกลัวการคลอด จะทำการส่งต่อให้พยาบาลที่มีหน้าที่ดูแลสตรีมีครรภ์ในหอผู้ป่วยนั้นทราบทันที เพื่อให้การดูแลที่เหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านหน่วยบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานสูติกรรม หัวหน้าหน่วยคลอด และสูติกรรมหลังคลอด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย หลังจากนั้น ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยคัดเลือกสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จากเวชระเบียนรับใหม่ หน่วยคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่

3.2 ผู้วิจัยแนะนำตัว และสร้างสัมพันธภาพกับสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย โดยยึดหลักการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 สตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงที่สมัครใจ และยินยอมเข้าร่วมทำการวิจัย ผู้วิจัยอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้ทราบ โดยให้ตอบแบบมาตรวัดและสอบถามด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลซ้ำจากเวชระเบียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น

3.4 เมื่อสตรีมีครรภ์เสี่ยงสูงตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และกล่าวขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.5 นำข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์คะแนนความถี่การคลอด ความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ และการสนับสนุนทางสังคม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ และการสนับสนุนทางสังคม กับความถี่การคลอด โดยทำการทดสอบการกระจายของข้อมูลด้วยสถิติโคลโมโกรอฟ-สเมียร์นอฟ (Komogorov-Smimov test) พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็น โคนึงปกติ จึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved